

Cultuur en erfgoed

Position Paper IPO Begroting Cultuur

Op 22 november behandelt de Tweede Kamer de begroting cultuur (onderdeel van de OCW-begroting). Vanuit de provincies geven wij u graag enkele punten mee.

Cultuurbeleid is toe aan herziening

Werk als overheid mét en niet naast elkaar. Landelijk cultuurbeleid heeft te weinig oog voor lokale en regionale behoeften. Iedereen zou toegang moeten hebben tot kunst en cultuur. Daarvoor is betere afstemming nodig van beleid op de drie overheidsniveaus: Rijk, provincies en gemeenten. Hiervoor is een verankering van provincies in de nieuwe wet specifiek cultuurbeleid nodig.

Een gezonde cultuursector vereist betere samenwerking tussen Rijk, provincies en gemeenten. Provincies investeren jaarlijks € 350 miljoen in de cultuursector. De cultuursector was door bezuinigingen al kwetsbaar en is uitzonderlijk hard geraakt door coronamaatregelen. Als we makers, vaak zzp'ers, nu niet helpen, leidt dat straks tot grote verschraling in het aanbod. Dit vraagt om gezamenlijk optrekken en samenhangend investeren van Rijk, provincies en gemeente.

Provincies hebben het afgelopen coronajaar extra veel geïnvesteerd in cultuur. Dankzij gezamenlijke steunpakketten van provincies en gemeenten zijn belangrijke culturele instellingen voorlopig behouden voor de regio. Gezamenlijk optrekken blijft nodig om ook in toekomst gericht te investeren in de regio en zorg dragen voor een landsdekkend stelsel van voorzieningen. Daarvoor is het nodig dat we:

- **Beleid en investeringen van Rijk, provincies en gemeenten in de cultuursector op elkaar afstemmen;**
- **Blijf investeren in de cultuursector, verhoog daarom het rijksbudget met € 500 miljoen per jaar;**
- **De rol van provincies in de landelijke wetgeving cultuurbeleid verankeren.**

Coronacrisis en het herstel in de cultuursector

Een verlenging van de financiële steun aan de culturele en creatieve sector is noodzakelijk. Flexwerkers, zzp'ers, kunstenaars, artiesten (inclusief technici en crew), kampen nog steeds met grote onzekerheden bij het produceren van nieuwe voorstellingen en tentoonstellingen. Opdrachten zijn geannuleerd of opgeschort en makers komen vaak niet in aanmerking voor financiële steun. Lege spaarpotten maken investeringen lastig en bemoeilijken zo een nieuwe start. Bezoekersaantallen blijven nog altijd achter in vergelijking met 2019. Hoewel veel door de overheden gefinancierde culturele instellingen, mede dankzij de coronasteun geen verlies maken, komt dit onvoldoende terecht bij de makers. Een aantal provincies en gemeenten is inmiddels gestart met programma's om makers te ondersteunen bij het opnieuw opstarten. Voor wat betreft het herstelplan voor de cultuursector is het nodig om de gehele keten en infrastructuur van cultuurvoorzieningen onder de loep te nemen en met de sector te kijken waar de steun voor herstel het hardste nodig is. Het herstellen van de keten, waarbij primair gefinancierde cultuurinstellingen opdrachten geven aan makers, zzp'ers en vrije producenten is een van maatregelen die nodig is om de gehele keten weer werkend te maken. Daarmee wordt ook de continuïteit geborgd en de toevoer van nieuw talent voor de toekomst gestimuleerd'.

- Wij vragen om de financiële steun voor cultuur te verlengen en te borgen dat die steun (ook) terecht komt bij de makers, zzp'ers en vrije producenten.
- Trek samen met provincies en gemeenten op om een herstelplan voor de cultuursector op te stellen en het gesprek over de toekomst van de sector te starten.

Erfgoed vraagt om de aandacht

De rijksinzet voor Erfgoed Telt van € 323 miljoen is ook in de volgende regeerperiode nodig. In de afgelopen bestuursperiode is samen met Rijk een eerste inhaalslag gemaakt om grote restauratieopgaven op te pakken. Daarbij is gebleken dat heel veel monumentale kerken en boerderijen leeg komen te staan en dat verduurzaming van monumenten met al hun bijzondere en waardevolle bouwstijlen een grote uitdaging is. Met de erfgoeddeals is erfgoed een inspiratiebron gebleken bij de ruimtelijke opgaven. Dit werk vraagt om een stevig vervolg. Geschatte investering voor de komende 4 jaar: € 323 miljoen.

Samen werken met Rijk en provincies aan restauratieopgaven rijksmonumenten

De provincies willen met het Rijk komen tot een gezamenlijk programma voor grote restauratieopgaven. De nauwe samenwerking tussen het Rijk en de provincies bij de restauratie van rijksmonumenten is zeer waardevol gebleken. Sinds de afspraken hierover in 2012 hebben wij jaarlijks een bedrag van € 20 miljoen ontvangen in het Provinciefonds en dit gezamenlijk ruimschoots gematcht. Hiermee hebben we samen al vele restauraties mogelijk gemaakt. Tegelijkertijd zien we als provincies, mede door de Monumentenmonitor die we laten uitvoeren, dat de restauratieopgave nog altijd fors is. Leegstand vormt een bedreiging voor de onderhoudsstaat van veel monumentale gebouwen en de komende jaren gaan veel kerken en boerderijen een onzekere toekomst tegemoet. Er is blijvende inzet en investering nodig om de onderhoudsstaat van rijksmonumenten op peil te houden. Grote en veelal meerjarige restauratieopgaven vragen om samenwerking tussen overheden. Hiervoor is de komende vier jaar minstens € 250 miljoen nodig.